

Nieuws uit de Hervormde Gemeente Elspeet

2026 | Week 25

Predikant: vacant

Consulent: ds. H. Westerhout

Tel. 0341-786886

E-mail: hwesterhout@hotmail.com

Scriba: diaken E. Mulder

Spoekeboompje 49

8075 DJ Elspeet

Tel. 06-12897617

E-mail: scriba@hervormd-elspeet.nl

Vertrouwenspersonen:

Marjon Bronkhorst: 06-58916716

E-mail: vphervormdelspeetmarjon@gmail.com

Bernadette Juffer: 06-30649394

E-mail: vphervormdelspeetbernadette@gmail.com

IBAN Coll. van Kerkrentmeesters Herv. Gem.:

NL29 RABO 0384 7680 75

IBAN Coll. van Diakenen Herv. Gem.:

NL61 RABO 0347 5000 99

Voor alle genoemde data geldt D.V.

Diensten

Zondag 21 juni

09.30 uur ds. A. Simons (Valburg) *Bev. ds. Tramper*

14.30 uur ds. B.L.P. Tramper *Intrededienst*

Kinderoppas

Zondag 21 juni

Morgendienst: Annemarie de Ruiter, Tessa Timmer, Karlijn Bronkhorst

Middagdienst: Willie van de Brug, Gerrinde Hooijmeijer, Marilynn van den Broek

Collecten

Zondag 21 juni

1. Kerk

2. Instandhouding predikantsplaats

3. Deurcollecte: verenigingswerk

Zondagsschool

Beste kinderen van de zondagsschool,

Aanstaande zondag 21 juni zal er geen zondagsschool zijn i.v.m. de bevestiging en intrede van ds. Tramper.

D.V. 28 juni hopen we voor de laatste keer voor de zomervakantie samen te komen in 't Kerkerf om afscheid te nemen van de jongens en meiden van groep 8. Alle kinderen van de zondagsschool én de familie van de jongens en meiden die afscheid nemen van harte welkom!

Hartelijke groet het team van de zondagsschool

Bevestiging en intrede ds. Tramper

Vorige week zijn ds. en mevrouw Tramper verhuisd van Waarder naar de pastorie in Elspeet. Als we nu langs de pastorie komen zien we dat het weer bewoond wordt en dat is goed om te zien. We hopen en bidden dat ze zich snel thuis mogen voelen in ons dorp. Bovenal bidden we om een gezegende tijd voor heel de gemeente. "Zo de Heere het huis niet bouwt, tevergeefs arbeiden deszelfs bouwlieden daaraan" lezen we in Psalm 127. Zullen we daar de Heere veel om vragen gemeente? Ds. Tramper heeft dat nodig, maar ook wij als gemeente zullen daar goed bij zijn. Ooit zij een predikant tegen de gemeente 'als jullie mij volbidden, zal ik jullie volpreken'.

Komende zondag is de bevestigings- en intrededienst. De bevestigingsdienst zal geleid worden door ds. A. Simons uit Valburg en in de middagdienst zal ds.

Tramper intrede doen. De aanvang van de middagdienst is dan half drie in plaats van zoals gebruikelijk drie uur. In beide diensten zijn de stoelen voor in de kerk tot 10 minuten voor aanvang van de dienst gereserveerd voor genodigden. Om ervoor te zorgen dat er voldoende parkeergelegenheid beschikbaar blijft voor iedereen, willen wij u vriendelijk vragen om, indien mogelijk, niet met de auto naar de kerk te komen. Na afloop van de middagdienst is er gelegenheid om ds. en mevrouw Tramper Gods zegen toe te wensen.

Bijstand in pastoraat en catechese

Op de laatstgehouden kerkenraadsvergadering is ds. N. van den Top uit Vriezenveen door de kerkenraad benoemd als bijstand in het pastoraat en catechese. Ds. van den Top is sinds 1 maart van dit jaar verbonden aan de Hervormde wijkgemeente van Bijzondere aard in Vriezenveen. Het is zijn eerste gemeente en hij heeft daar een aanstelling van 50%, binnenkort hoopt hij voor één dag per week ook in onze gemeente aan de slag te gaan. We wensen hem hierbij van harte Gods zegen toe.

Door de toename van het aantal catechisanten en de wens van ds. Tramper om met kleinere groepen te gaan werken is tevens besloten om naast de maandagavond ook op dinsdagavond catechisatie te gaan geven. Binnenkort zullen de jongeren hierover verder geïnformeerd worden.

Ter overdenking

Ik zal opstaan en tot mijn Vader gaan

Ik zal, met zondenlast belaan,
toch opstaan en tot Christus gaan
en Hem mijn schuld belijden.
Hij zal mij wassen in Zijn bloed,
mijn hart vernieuwen en Hij doet
mij Hem mijn leven wijden.

Och, werd die vreugde meer begeerd,
de enige, die nooit verkeerd,
op droefheid, uit zal lopen
Ga naar de Levensbron met mij,
het aanbod tot de dronk is vrij,
't is zonder geld te kopen.

Ik ga tot Christus, omdat Hij
de slechtsten roept; kom, ga met mij!
En heb ik Hem gevonden,
dan leef ik en beweeg in Hem,
want ik verroer geen lid voor Hem,
dat Hij niet heeft ontbonden.

Robert Murray MacCheyne (1813-1843)

Tenslotte

Voor de komende zondag wensen we u en jullie gezegende diensten waarin ds. Tramper wordt bevestigd en intrede doet.

Een hartelijke groet van,
Uw kerkenraad

Bericht uit 'Laanwijk'

Zo mochten we zondag voor het laatst in uw midden het heilig avondmaal des Heeren bedienen. Treffend dat de gaande en de komende predikant aan tafel waren. Gevraagd is hoe we dit hebben ervaren. Precies zoals we aan tafel lazen uit Jesaja 53: 'Het welbehagen des Heeren zal door Zijn hand gelukkiglijk voortgaan'. Daarvoor wil de Heere kleine mensjes uit het stof gerezen gebruiken als middel maar meer zijn ze echt niet. Zondag hopen we opnieuw in uw midden zijn om dan mee te maken hoe de nieuwe predikant aan de hervormde gemeente van Elspeet verbonden zal worden. Geve de Heere rijk gezegende diensten. Deze week heb ik ook de laatste bezoeken gebracht aan de ouderen als bijstand in het pastoraat. Wat mij betreft is het voor de laatste keer dat we vanuit Laanwijk schrijven onder de gemeenteberichten van Elspeet. We dragen ook wat dat betreft dit werk over aan ds. Tramper. Het ligt in de bedoeling nog wel meer van tijd tot tijd te schrijven vanuit Laanwijk maar dat zal dan onder een andere gemeente zijn. In ieder geval wensen we u allen een gezegende tijd toe met de nieuwe herder en leraar en zien er naar uit zo nu en dan elkaar weer te mogen ontmoeten rondom Gods woord. Weet ook wel dat u altijd welkom bent in Lopik maar wel graag een berichtje of telefoontje vooraf. A-Dieu.

We besluiten deze berichten met het slot van het verslag over onze reis naar Schotland.

Op woensdag 15 april bezochten we de stad Stirling. Het wordt wel eens het poortje naar de Highlands genoemd. Als eerste bezochten we daar het monument ter nagedachtenis aan Ebenezer Erskine (1680-1754), staande op het terrein van de kerk waar hij de laatste jaren van zijn ambtsbedening preekte. De kerk die er vlak bij staat is overigens niet meer

dezelfde als waar Ebenezer sprak. Ebenezer was een zoon van Henry Erskine die in de covenantstrijd gedwongen werd zijn gemeente te verlaten. Ook zat hij daarom gevangen in het beruchte Bass-rock. Vader Henry is gebruikt geweest om Thomas Boston op elfjarige leeftijd tot Christus te brengen. Zoon Ebenezer studeerde theologie en werd predikant. Alleen zat alles in zijn hoofd maar niet in zijn hart. Toen hij een geestelijk gesprek hoorde van zijn vrouw met zijn jongere broer Ralph ging hij beseffen wat hij miste en nog onbekeerd was. Na een jaar worstelen mocht hij persoonlijk de ware genade van God ervaren. Ebenezer is met zijn broer Ralph tot grote zegen geweest in Schotland maar ook in ons land. Zelf lees ik er heel graag in.

Ook het kasteel werd bezocht waar de koningen van Schotland van tijd tot tijd woonden. Prachtige zalen maar ook donkere kerkers met bijpassende gruwelverhalen. Voor het kasteel staat een standbeeld van Robert Bruce de eerste koning van Schotland. 'k Maakte daar een vervelende ervaring mee. Toen we in een zaal liepen waar aandacht werd gevraagd voor het tot stand komen van de Engelse/Schotse Statenvertaling, de zogenaamde King James Bible werd ik gesommeerd daarmee te stoppen. Ik moest de informatie aan de gidsen over laten. Ongeacht of men hen in hun taal kon volgen. Vervelend voor de Nederlandse medereizigers die Hollandse uitleg op prijs stelden en eerlijk gezegd vernederend voor ondergetekende.

Na een bezoek aan het kasteel bezochten we de Holy Rude Church. Deze kerk draagt de naam holy rude omdat daar een altaar was waarop een stukje hout van het kruis als relikwie werd aanbeden in verleden tijden. In deze kerk heeft ooit John Knox gepreekt bij de kroning van koning Jacobus VI, die voor Engeland koning Jacobus I werd. Knox kon toen niet vermoeden dat deze Jacobus, hoewel hij de prachtige King James bijbel niet vertalen later zo'n stoorzender zou zijn voor de presbyteriaanse kerk omdat hij graag als koning een vinger in de pap wilde hebben. Ook heeft men in 1656 in deze kerk een muur gebouwd zodat het bedehuis letterlijk in twee delen werd verdeeld. Dat gebeurde toen James Guthrie predikant was samen met Matthias Simpson. Guthrie stond op het strenge presbyteriaanse standpunt en wenste onder geen beding invloed van de koning in de kerk. Simpson dacht daar anders over. Vijf jaar later is James Guthrie in Edingburgh opgehangen wegens zijn kritische opstelling tegen de nieuwe koning Karel II die de kerk in anglicaans-roomse stijl wilde veranderen. De muur in de kerk is pas in 1936 afgebroken. In deze kerk heeft

van 1731 tot zijn afzetting in 1740 Ebenezer Erskine gepreekt. Wat was de reden van zijn afzetting? De synode van de Schotse kerk had ingestemd met het patronaatsrecht dat eerder bij de komst van koning Willem I (de zoon van onze prins Willem II) was afgeschaft. Dat wil zeggen dat een predikant niet door de gemeenteleden maar door de patronen (rijke landeigenaars) zouden worden verkozen bij een vacature. Veel van die patronen leidden geen godvrezend leven. Dan konden predikanten aan de gemeenten worden opgedrongen met alle gevolgen van dien. Na zijn schorsing werd er na enige tijd in de open lucht vergaderd te hebben konden ze een appelboomgaard in bezit krijgen waarop een nieuwe kerk werd gebouwd. Hier heeft Ebenezer het woord verkondigd tot aan zijn dood in 1754.

Op de begraafplaats van de Holy Rude church bezichtigden we ook het monument ter nagedachtenis aan de Wigtown Martyrs. Het betreft een koepel die ter nagedachtenis is gebouwd van een oudere vrouw en Margaret Wilson die in mei 1685 op 18 jarige leeftijd de verdrinkingsdood moest ondergaan omdat ze wel wilde bidden voor de bekering van de koning maar hem niet erkende als het hoofd van de kerk. Men meende dat het meisje door de dood van haar oudere buurvrouw wel van gedachten zou veranderen, maar integendeel. Met het zingen van Psalm 25 en het getuigenis van Romeinen 8 'wie zal beschuldigingen inbrengen tegen de uitverkorenen Gods' ging ze de dood in. Overigens heeft deze geschiedenis niets te maken met de plaats Stirling daar de gebeurtenis elders plaatsvond. Het is het initiatief van een kunstenaar die meer beelden vervaardigde op de begraafplaats van Stirling. In ieder geval mag het de getuigenis in herinnering brengen wat het geloof vermag.

's Middags bezochten we de stad Perth, de geboortestad van de bekende Woubrugse predikant Alexander Comrie. We weten niet in welke kerk hij gedoopt is maar het zou zomaar de St.Johns Kirk geweest kunnen zijn. In ieder geval heeft hij in die kerk onder het gehoor gezeten van de gebroeders Erskine. Hij schreef later: 'want het woord Gods mij ingeplant zijnde in Schotland, daar ik mijn belijdenis geleerd heb onder het onderwijs van beide broederen, de grote Erskines'. We hebben deze St.Johns Kirk bezocht. Hier begon op 11 mei 1559 John Knox na terugkomst uit Geneve zijn boetepreken tegen de afgoderij van Rome hetwelk heel veel impact kreeg in de wijde omgeving. Door zijn optreden wierp het Schotse parlement het pauselijk juk af en omhelsde het reformatorisch gedachtengied hetwelk leidde tot het stichten van de

Presbyteriaanse kerk. Een der reizigers ontdekte dat dit ook de kerk was waaraan William Cowper (1568-1619) was verbonden. We moeten hem niet verwarren met zijn naamgenoot uit de achttiende eeuw die vele hymns schreef. De verzamelde werken (Omnia Opera) van deze Cowper uit Perth die ook wel Couper wordt genoemd zijn ook in het Nederlands vertaald. Bepaalde geschriften zelfs meerdere malen. Het eigenaardige van Cowper is dat hij hoewel hij begon als predikant die in 1606 protesteerde tegen bisschoppelijke organisatie van de kerk zijn zienswijze twee jaar later veranderde en zelfs bisschop werd. Dit had echter geen invloed op zijn prediking. Een aardig citaat uit zijn oeuvre is: 'De bastaard-christenen van onze tijden hebben door het licht van Gods woord geleerd de goede werken uit de stoel der verdienste te stoten. En dat terecht, want Christus behoort alleen in die stoel te zitten. Maar ze hebben vergeten dat hoewel goede werken geen verdieners zijn van het eeuwige leven nochtans moeten getuigen dat men in Christus is'.

De dag voor ons vertrek naar huis bezochten we donderdagmorgen 16 april Dunfermline. We kwamen langs het geboortehuis van William Carnegie (1835-1919), de grote staalmagnaat en filantroop die ook geld pompte in het Vredespaleis te Den Haag. Het huis is verbouwd tot Andrew Carnegie Birthplace Museum. In Pittencrief park niet ver bij de abbey vandaan dat Carnegie voor de inwoners van Dunfermline kocht staat een standbeeld ter zijner gedachtenis. Hoewel hij niets van de Heere en Zijn dienst wilde weten heeft hij heel veel gemeenten aan een kerkorgel geholpen. In de Engels sprekende landen in totaal 7689 waarvan 4092 in Amerika waarheen hij emigreerde. Hij had namelijk grote voorliefde voor kerkorgelmuziek. In de Dunfermline abbey bevinden zich gebrandschilderde ramen die door hem aan de kerk geschonken zijn. Zo weinig als Carnegie met Gods woord en dienst ophad zoveel was dat het geval met Ralph Erskine die Gods woord in die zelfde abbey preekte van 1711 tot 1740 toen hij werd afgezet als predikant van de Schotse kerk. In deze eeuwenoude abdij zijn in het verleden verschillende Schotse vorsten begraven. Een van de velen is Robert de Bruce. Een bronzen plaat op de vloer is ter zijner gedachtenis in het koor van de kerk te bezichtigen. Deze abdij werd na de reformatie in 1560 flink toegetakeld. Het dak van het koor werd afgebroken en jarenlang bleef het in geruïneerde stand. Kerk werd gehouden in het middenschip waarin ook galerijen werden geplaatst. Tegenwoordig wordt weer kerk gehouden in het koor en is het middenschip een lege

ruimte. In deze lege ruimte 'the Nave' heeft Ralph Erskine vele preken uitgesproken.

Ook bezochten we de kerk die daarop voor zijn gemeente gebouwd werd –de zogenaamde St. Andrew Erskine kerk' waar hij tot aan zijn overlijden in 1752 Gods woord bediend heeft zochten we op. We konden er helaas niet in. Een groot standbeeld van deze oudvader voor die kerk houdt zijn herinnering levend. Zijn graf ligt vlak bij de Dunfermline abbey waar hij zijn ambstbediening in Dunfermline begon. Toen hij overleed merkte zijn broer Ebenezer op: 'Is Ralph heengegaan? Dan heeft hij het van mij tweemaal gewonnen: eerst in de genade en nu in de heerlijkheid.'

De secession, zoals de afscheiding van de gebroeders Erskine genoemd werd bleek ook niet alles te zijn, hoewel hun prediking rijk is gezegend en we met graagte hun Schatboek, zoals hun verzameld werk wel genoemd wordt ter hand nemen. Reeds in 1747 kwam er weer een scheuring. Het betrof geen leergeschil maar een meningsverschil. Er werd namelijk van overheidswege een eed opgelegd wilde men stemmen, handel drijven of tot een gilde behoren. Die eed luidde: 'Ik verklaar voor God en voor u edelachtbaren, dat ik met mond en hart instem met de ware godsdienst zoals deze heden in dit rijk wordt beleden en beschreven is in haar wetten. Ik zal deze godsdienst aanhangen en tot het einde van mijn leven verdedigen en ik verwerp daarmee de roomse religie, genaamd het papisme. De gebroeders Erskine meenden dat men deze eed gerust kon afleggen, zeker vanwege de stellingname tegen Rome. Een minderheid was daarop tegen. Zij meenden dat dit de Schotse kerk rechtvaardigde waar ze juist van waren afgescheiden. Zij zetten de gebroeders Erskine af en dienden gehouden te worden voor heidenen en tollenen. Onder degenen die dat deden behoorde ook John Erskine, een zoon van Ralph alsmede ene James Scott, een schoonzoon van Ebenezer Erskine die getrouwd was met zijn dochter Ailie. Toen Ailie het vernam heeft ze nooit meer onder het gehoor van een preek van haar man gezeten maar spande elke zondag het paard in en kerkte elders waar men achter het standpunt van haar vader stond....

In de geschiedenis heette de groep die het doen van de eed goedkeurden de Burghers en de andere anti-Burghers. Deze gebeurtenis maakte Ralph Erskine milder ten opzichte van hen die in de oude Schotse kerk waren gebleven. Er ontstonden zelfs vriendschappen met evangelicalen uit de Schotse kerk. De afscheiding had toch ook niet alles gebracht wat ze meenden. In de twintigste eeuw gingen beide

kerkverbanden grotendeels over naar de Schotse kerk
waaruit men afkomstig was....

Later schreef ene John Brown over de verdeeldheid
tussen Burghers en Anti-Burghers: 'Ons gedrag aan
beide zijden van de Secession heb ik vaak beschouwd
als dat van twee reizigers, die beiden op dezelfde weg
wandelden, niet ver uit elkaar. Doordat er plotseling
een dikke mist is komen opzetten, kunnen ze elkaar
niet meer zien, en denken ze allebei van elkaar dat ze
van de weg geraakt zijn. Na enige tijd verdwijnt de
mist en tot hun verrassing komen ze erachter dat ze
allebei nog op de weg zijn, en dat ze al die tijd dicht bij
elkaar zijn geweest'.

Verdrietig dat deze lessen nog steeds nodig zijn.

Een hartelijke groet vanuit Laanwijk

M.van Kooten v.d.m.